1838 ?:? Martii ????:8 dito

Underdånigt memorial;

1838 den 16 mars i und. Anmälde –
- - 23. – prot. Juk.

Ego f av ab luf till quar; Comm. I Götheborg

JustitieCanzlers Embetet N° 289
i fråga om hvad iakttagas bör
vid afslutandet af köpehandling
om byggnaderna å Känsö Quarantainesplats

Genom nådig skrifvelse den 15 nästlidne December, har eders Kongl. Majt anbefallt Justitie Canzlers Embetet att, uti wäckt fråga att till Kongl Majt och kronan förvärfa ägande rätt till de å Känsö quarantainesplats befintlige byggnader med tillhörigheter, inkomma med underdånigt utlåtande angående de, vid afslutandet af en lagenlig öfverenskommelse i berörde hänseende, erforderliga iakttaganden.
Till underdånig följd häraf, har JustitieCanzlers Embetet om saken tagit kännedom, samt dervid inhämtat, att, uti contract af den 1 oktober 1775, då varande innehafvarne af hemmanet Brännö i Frölunda socken och Askims Härad af Götheborgs och Bohus Län, till Handlanden Nils Tengberg upplåtit en viss del af den till Hemmanet hörande Känsön med derå befintelig Quarantaines byggnad och flere hus, att nytjas så länge i framtiden, som Tengberg eller hans efterträdare sjelfve åstundade, emot en årlig afgift af 25 daler Silfvermynt att nämnde hemmans åboer vidare, genom contract den 21 October 1794 till Handlanden Adam Gavin, som då upgafs vara innehafvare af Tengbergs omförmälte besittningsrätt, afstått nytjande och brukningsrätten under 50 år, af Holmen Känsö, med undantag af den derå befintliga bränntorfsmossar, dels emot ett betingadt årligt arrende af 34 Rdr. Sf. Specie Riksgäldssedlar, uti hvilken summa äfven skulle vara innebegripen den arrendeafgift, som i contractet emellan Tengberg och Hemmans Innehafvarne, var bestämt, dels ock med vilkor, att de sednare skulle vidkännas alla skatter för Holmen och, i händelse af contractets häfvande, betala Gavin 50 Rdr Specie samt ersätta hans å Känsö gjorda förbättringar: att Gavin derefter, den 18 November 1803, till Kongl Majt och kronan uplåtit dispositionen och nytjandet af Känsö, med derå varande byggnader under 40 år, räknade från den 1 Maji 1804, emot utsatt årligt arrende å penningar och skyldighet att, vid arrendets slut, återställa byggnaderna å samma skick som de innehade, vid den derå den 30 April sistnämnde år hållen syn: att Brännö Hemmans åboer, genom Kongl.Majts Befallningshafvande I Länet hörde, år

1812 förklarat sig vilja öfverlåta deras ägande rätt till Känsö, emot det Brännö Hemman från 4½ till 3½ mantal blefve förmedladt, så wäl till Hemmantal som ränta, samt att alla då varande och framdeles blifvande pålagor och bevillningar af hvad namn som hällst, hvilka grunda sig på hemmantalet fingo efter förmedlingen utgå; hvaremot hemmans åboerne skulle utgöra lotsningen för de Fyra lotshemmanen samt Båtsmanshållet och öfrige skyldigheter för Brännö Fagge-gården, efter oförmedlade Hemmantalet; men med förbehåll, att kronan måtte hålla dem skadeslösa för påföljden af deras till Handlanden Gavin, uti omförmälte contract af den 24 october 1794, åtagne förbindelser: att Kongl.Majt uti en den 21 januari 1813 till Kammar Collegium aflåten skrifvelse dels förklarat sig i Nåder hafva funnit för godt, det ägande rätten till Känsö, emot de af Hemmans åboerne upgifne omförmäldte vilkor, finge åt Kongl. Majt och kronan förvärfvas, dels ock anbefallt Kammar Collegium, att låta nödige anstalter derom vidtaga**:** att Kammar Collegium, under den 1 December 1815, i öfverenstämmelse härmed, å Brännö hemman utfärdat förmedlingsbref, hvaraf en af Justitie Canzlers Embetet infordrad afskrift härjemte bifogas: att handlanden Johan Norrie och Grosshandlanden L.Bergman, af hvilka den förre skall vara gift med aflidne Enkan S.Gavins dotter, och den sednare , eller Bergman, wara förmyndare för Handlanden Adam Gavins aflidne sons, Thomas Gavins omyndige barn, med skyldighet att iakttaga nu mera myndige, men utrikes vistande Thomas och Adam Edward Gavins rätt, erbjudit sig att, emot erhållande af en till 8000 Rdr Bco bestämd köpeskilling, till kronan aftså alla anspråk på Känsö och på godtgörelse för de derå befintliga, af kronan under arrende innehafvande, byggnader och anläggningar, samt sluteligen att Eders Kongl.Mjt den 15 December nästlidet år i Nåder bifallit utbetalning till Handlanden Gavins arfvingar af den af dem fordrade ersättnings summa, inom den 1:sta nästkommande Maji, emot vilkor, att kronan, med befrielse från alla vidare anspråk på godtgörelse, i följd af arrende contractet af den 18 November 1803, försäkrad om full ägande rätt för framtiden af så wäl de, genom samma contract till Quarantaines Inrättningen uplåtne hus och byggnader, som den plats, med tillhörande lägenheter, hvarå de blifvit upförde.

Med afseende på desse förhållanden, anser Justitie Canzlers Embetet sig böra i underdånighet tillstyrka:

1) att den handling, hvarigenom Brännö Hemmans åboer år 1812 till kronan öfverlåtit ägande rätten till Känsö, må framförskaffas, såsom det document, hvarpå samma ägande rätt sig grundar;
2) att samma åboers egen rättighet till den af dem på nyssnämnde sätt verkställda öfverlåtelse må, genom behörige åtkomsthandlingar, styrkas;
3) att Nils Tengbergs omförmälta öfverlåtelse till Adam Gavin af de rättigheter, som, genom contractet af den 1 October 1775, blifvit Tengberg tillegnade, likaledes må framhafvas, hvarför utan Gavins arfvingars behörighet, att samma rättigheter till kronan nu öfverlåta, ej kan anses ådagalagd;
4) att genom boupptecknin och laga kraftvunnet arfskifte efter Adam Gavin, må visas, hvilka de personer varit, som efter lag sig emellan fördelat hans efterlemnade egendom;
5) att, genom prestbetyg, fullmakt, förmyndare förordnanden samt boupptecknin och arfskifte efter Thomas Gavin, må ådagaläggas, dels att denne sednare varit Adam Gavins son, dels ock hvilka bemälte Thomas Gavins arfvingar äro, äfvensom bevisningen åstadkommas om Handlanden Norries och Grosshandlanden Bergmans behörighet att, å egne och Gavins arfvingars vägnar, om ifrågavarande lägenheter afhandla;
6) att den i handlingarne förekommande upgift, att Brännö Hemman är af Krono Skattenatur, må genom utdrag af jordeboken bestyrkas, så mycket hälldre som i

händelse dessa hemman äro Kronolotshemman, hvartill anledning förefinnes, afsöndring derifrån af Jord och Lägenhet strider emot 159§ i Kongl. Förordningen och reglementet angående Lots och Båk Inrättningar i Riket af den 16 Maji 1827;

7) att sedan Handlanden Norries och Grosshandlanden Bergmans eller ock andra personers behörighet att i ämnet afhandla, blifvit behörigen styrkt, ordentligt af vitnen bestyrkte köpehandling må med dem upgöras;
8) att som Känsö och den derå varande Quarantaines Inrättning otvifvelaktigt måste hänföras till sådane lägenheter, som efter i 2 cap 10 och 11 §§ af Kongl. Förordningen den 19 December 1827 angående Hemmansklyfning och afsöndring af jord samt Kongl. Kungörelsen den 29 januari 1831, frågan må, i öfverenstämmelse med desse författningar, hos Eders Kongl.Majts Befallningahafvande anmälas, för att, sedan alla nödiga omständigheter blifvit utredde, och jemväl bestämdt huru med beräkning af afgäld å Lägenheten tillgå bör, af sistnämnde Embetsmyndighet till Kammar Collegii pröfning och afgörande öfverlemnad; samt
9) att derefter, med företeende af alla omförmälte handlingar och bevis, likmätigt 12§ i berörde Kongl.Förordning af den 19 December 1827 å Lägenheter med tillhörigheter, Lagfart i behörig ordning må sökas: Lärande det, i händelse Brännö hemman eller några af dem äro af kronoLotsnatur, på Eders Kongl. Majts Nådiga pröfning bero, huruvida undantag från det i 159§ af Reglementet angående Lots och Båk inrättningen befintliga omförmälte stadganden må uti förevarande fall äga rum.

De remitterade handlingarne varde här jemte i underdånighet återlemnade.
Stockholm den 7 mars 1838

På Justitie Canzlers Embetets vägnar efter nådigt förordnande

Utdrag ur Protokollet, hållet
Hos Kongl. Quarantaines Commissionen
I Götheborg, följande dagar

Den 1ste juli 1835

§:11. genom ankommit, nu upläst nådigt Bref af den 16de sistledne maji hade Kongl Maj:t funnit godt i nåder bifalla dess Quarantaines Commissions härstädes, i skrifvelse den 13de föregångne år april gjorde underdåniga hemställan, att, med hänsigt till möjligheten, att med nu varande ägarne och förpantnings innehavarne till Quarantainesplatsen Känsö och der befintlige lägenheter, kunna öfverenskomma om deras afstående till kronan på fördelaktigare sätt, än närmare slutet af den tid hvarunder de innehades på arrende, få förekalla bemälde ägare och förpantnings innehafvare, för att höras om priset för nyttjande rätten af Känsö och de uplåtne lägenheterna, i stället för den nu utgående årliga arrendesumman, 400 Riksdaler riksgäldssedlar, eller endast om försäljningsbeloppet för husen, efter arrendetidens utgång den 1ste maji 1844.
Efter det Herr grosshandlaren Bergman uplyst, att honom, i egenskap af förmyndare för afl: förre handlanden Ths Gavins omyndige barn, jemte Handlanden John Norrie, såsom gift med nu mera jemväl afl: Enkan S. Gavins dotter, tillhörde lemna yttrande uti omförmälte ämne, utställde Kongl: Commissionen frågan att förekomma vid nästa sessions tillfälle, dervid Herr Grosshandlaren Bergman för egen och Norries del lofvade afgifva besked i ärendet.

Den 21ste juli 1835

§.15 Herr Grosshandlaren Bergman tillkännagaf, det han vid detta tillfälle icke vore beredd att yttra sig uti den i Protokollet för den 1ste dennes uptagne fråga, rörande priset för uplåtelse rätten till Känsö Quarantaines plats och der befintlige äldre Byggnader; och komme alltså denna fråga att, tills vidare upskjutas.

Den 10de November 1836

§.2 Vid åter företagande af det i Kongl: Commissionens protokoll den 1. och 21. juli nästledne år omförmälta ärende, angående arfvingarne efter afl: Handlaren Adam Gavin lemnad föreskrift, att hos Kongl: Commissionen upgifva de vilkor, under hvilka nyttjande rätten af ön Känsö och de af Gavin vid bortarrenderandet af denna ö till begagnande för Quarantaines inrättning upplåtne Byggnader derstädes, kunde af arfvingarne afstås, infann sig Herr Lagmannen Per Stenberg och, i fortsättningen af en till Kongl; Commissionen förut ingifven, så lydande, skrift:
”Kongl: Quarantaines Commissionen har, i underdånig följd af Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse den 16 maji nästlidet år, förständigat arfvingarne after, aflidne Handlanden Adam Gavin, att upgifva de vilkor, under hvilka nyttjande rätten af ön Känsö och de af Gavin vid bortarrenderandet af denna ö till begagnande för Kongl. Maj:ts och kronans räkning upplåtne byggnader derstädes, skulle vilja af arfvingarne afträdas och försäljas.
Desse arfvingar äro dels Gavins efterlemnade dotter, gift med Handlanden John Norrie, och dels aflidne sonens, Thomas Gavins barn, för hvilka Grosshandlaren Lars Bergman är målsman, ej mindre såsom förmyndare för de omyndige, än äfven såsom tillförordnad, att

iakttaga de numera myndige blefne men utrikes vistande Thomas och Adam Edward Gavins rätt.
Herrar Norrie och Bergman hafva updragit åt mig, att å deras wägnar afsluta om ifrågavarande angelägenhet, samt i detta hänseende meddelat mig den fullmagt, jag här ha bifogar; Och vid afgifvandet af det yttrande jag alltså för dem har att meddela, anser jag mig först böra fästa upmärksamheten på grunderne för Gavins arfvingars och Kongl: majt och kronans gemensamma rättigheter och åligganden i denna fråga.
Genom Contract dn 1 oktober 1775 hafva Åboerne på Krono Skattehemmanet Brännö till hvilket Känsön hörer, till dåwarande Handlanden N. Tengberg och dess rätts innehafvare under perpetuellt arrende upplåtit en i samma contract beskrifven del av öen; Och sedan handlanden Adan gavin inträdt uti Tengbergs rätt samt blifvit ägare af Tengbergs på öen upförde byggnader, hafva samtlige ägarne af Brännö Nordgården, Bergsgården, Klafvesgården, Sörgården, och Faggegården medelst ytterligare Contract af den 21ste October
1794. till herr Gavin, med undantag af Bränntorfsmossarne, uplåtit hela öen Känsö för bruk och nyttjande med fri disposition uti femtio års tid, på sätt contractet närmare förmäler; hvarefter gavin under den 18 November 1803. till Kongl: Maj:t och kronan under arrende på fyrtio års tid räknade från den 1 maji 1804. till samma dag 1844., uplåtit den af honom enligt förstnämnde handlingar innehafde Känsön, med alla derå då befintlige boningshus, åbyggnader och lägenheter, emot en årlig arrendesumma af Fyra hundarde Riksdaler Rgs. Och under förbindelse å Kongl Maj:ts och kronans sida att vid arrendetidens förlopp återställa byggnaderna i lika stånd, som de efter förrättande besigtning emottogs; Och hafva dessa byggnader enligt den af kronofogden i orten med nämnd den 30 April 1805. verkställde besigtning bestått uti:

1) *En mansbyggning, twå wåningar hög med wind.*
2) *En mindre byggning.*
3) *En så kallad salteri byggning.*
4) *Ett Sillsalteri.*
5) *En Wedbod.*
6) *En trankokeri byggning.*
7) *En Tunnbindare byggning*
8) *En Bjelklagd källare.*
9) *Trähus och Lada.*
10) *Planer och bryggor för rörelsen på stället, innehållande tillhopa tolfhundrade åtta quadrat alner.*

Under den sedermera förflutna tid hafva desse byggnader till en stor del blifvit jemte Plnerne och bryggorna borttagne samt de byggnader och inrättningar i stället tillkommit, som nu för Quarantaines anstalten behof der begagnas. Wid det att således, när arrendetiden löper till ända, Kongl Maj:t och kronan icke kan fullgöra arrende Contractet medelst återställande af alla de emottagna hus och lägenheter, kan det ingalunda wara Gavins arfvingars mening att begagna sig af det tillfälle för ökade anspråk, hwartill, i afseende på ersättningsbeloppet, detta förhållande så mycket heldre kunde gifva anledning, som, enligt Besigtningen, åbygganderna vid emottaget funnits utan särdeles brister. Arfvingarne vilja fast heldre lämpa sig efter billighetens fordringar, under det att de närvarande Representanterne för dem beklaga, att icke, vid den tid förändringarne å Känsö började, fråga redan upstått om upgörelse af de ersättningar, som kunde äga rum för Kongl Maj:ts och kronans oberoende disposition af öen med hvad deruppå vid emottagande funnits wid fråga om beloppet af en contant godtgörelse i ett för allt hafva alltså arfvingarne fästat sig wid dels den afkomst, hwartill contractet med Kongl Maj:t och kronan berättigar, och dels ett skäligt wärde uppå åbyggnaderne, som blifvit vid

arrendets början lemnade samt böra i lika godt stånd återställas. Om vide detta förewettande ersättnings summan i ett för allt bestämmes till Tiotusende Riksdaler Banco Transportsedlar, så torde arfvingarne uti deras medgifvande att antaga detta belopp hafva wisat enn grannlagenhet uti anspråk, som förbiser hwad med ostridige rattigheter eljest kunde vara förenligt. Och på arfvingarnes wägnar är jag berättigad förklara, det de skola wara nöjde att emot nämnde belopp på Kongl maj:t och kronan öfverlåta ej mindre deras rättigheter till begagnande af öen Känsö på grund af jordägarnes derom utfärdade Contracter, än äfven alla derwarande dem tillhörige byggnader, med nedläggande af all fordran på ersättning för dem, som äro borttagne, och för de förändringar som tillkommit. Götheborg den 1 januari 1836.

Per Stenberg”

”Emellan undertecknade är följande contract upprättat och slutat på ön Kjensön eller quarantaines platsen den första oktober Ett Tusende Sju Hundra-de Sjuttiofem.

Wi underskrifne grundägare af ön Kjensön uplåte härmed, och öfverlemne nyttjande rätten och fri disposition till Handelsman Herr Nils Tengberg den platsen hwarpå quarantains byggnaden nu står med manhus, Källare och magasin räknat ifrån öfra källare knuten så till öster som wäster till bärgen på båda sidor, samt i linea efter bergen på båda sidor nordost till sjön, samt nu och fram deles på ofvannämnde plats, få inrätta hus och åbyggnader af hvad namn det vara må, emot en betingad öfverenskommen summa, så af Herr Nils Tengberg, som dess efterträdare att till underskrefne åboer, betala årligen ett för alt, Tjugofem Dahler Silfvermynt, tagandes detta Contract sin början ifrån ofvanskrifne dato, och sträcker sig så länge på framtiden, som Herr Nils Tengberg eller dess efterträdare sjelfva åstunda denna lägenhet behålla och nyttja, hvaremot wi underskrifne förbehålle oss wår öfriga del på Kjensön må warda fredad af dens kreatur, som husen bebor;
Till yttermera wisso äro twänne lika lydande Exemplar egenhändigt underskrifne samt med bomärkens tillsättande i wittnens närwaro bekräftas År och dag.
Ut Supra

Nils Tengberg

Johannes Larson
Carl Swensson
+
Hans Olofsson

Nils Andersson

Lorens Pettson
Lorens Larsson Hans olofsson
Nils Nilsson ++
+
Nils Jonsson Bengt Börjesson

Till wittne: Bened Florén. *Axel Scharin”*

“Fullmagt för Herr Lagman P.Stenberg att å våre wägnar, med Kongl. Maj:t och kronan samt Kongl. Quarantains Commissionen i Götheborg öfverenskomma om ett wisst belopp i penningar för afstående af wåre arrenderättigheter till ön Känsö, samt ägande rätten af de hus och lägenheter som Kongl. Maj:t och kronan annars bör till oss vid arrendetidens slut återlämna; förklarandes wi oss nöjde med hwad ombudet Lagligen gör och låter.

Götheborg den 19 Sept. 1835
John Norrie

L: Bergman *(L.S)*

Förmyndare för afl. Hr Tho=
Gavins omyndige Barn, och
med skyldighet att iakttaga
nu mera myndige, men utrikes
vistande Thomas och Adam Edward
Gavins rätt” (L.L) ”

förklarade, att den ärsättningssumma hvilken under deruti uppgifna omständigheter, blifvit ifrågasatt för öfverlåtandet på Kongl. maj:t och kronan af Gavins arfvingars rättigheter till begagnande af ön Känsö och derwarande, dem tillhörige Byggnader, utaf arfvingarne påräknades den 1ste maji 1837, i den händelse Kongl. Commissionen åt deras anspråk lemnade afseende.
Sedan Herr Lagmannen Stenberg häruppå afträdt, öfverlade Kongl. Commissionen i ärendet, hvarwid, i betraktan de deraf, att de å Känsö, vid öns utarrenderande till Kongl. Maj:t och kronan, befintlige Byggnader, hvilka warit utförde till bedrifvande af Sillsalteri och Trankoks verk, i då varande ägarens hand och under en gynsam conjunktur, ägt ett wärde, som, i följd af sillfiskets uphörande och tidernes förändring, nu mera undergått så väsentlig minskning att, med bibehållandet för arfvingarne, ej mindre af ön, till den del hvaråa de, genom transport, förmena sig innehafva perpetuellt arrende, än de vif aflefvereringen mindre fullständigt beskrifne husen, föga eller ingen fördel syntes wara förenad, Kongl. Commissionen fann arfvingarnes anspråk allt för högt och af den beskaffenhet i öfrigt, att Kongl. Commissionen saknade anledning till detsamma understödjande – Kongl. Commissionen, å hvars vårdnad det ligger, att så iakttaga Quarantaines Inrättningens bästa som dess ändamål kräfver, ansåg sig likwäl, innan ärendet slutligen handlägges, böra fästa arfvingarnes upmärksamhet på de anförde förhållanderna, öfvertygad att de deraf skola finna sig upmanade till en efter billighetens grunder lämpad nedsättning i deras anspråk, och Kongl. Commissionen ville i detta afseende, till arfvingarnes vidare skyndsamma yttrande hafva framställt huruvida de, af förekomne omständigheter, skulle finna sig beredde att, å den fordrade ärsättningssumman, lemna afdrag för hvad räntan å densamma utgör till den 1ste maji 1844, utöfver den arfvingarne tillkommande contracts-summa, i händelse nämnde ersättningsbelopp utbetalades den 1 maji 1837, eller för det fall , att Kongl Commissionen skulle finna sådant nyttigare för inrättningen, emot hvad belopp och under hvad ytterligare tid arfvingarne voro benägna att arrendet för den af dem after uppgift, besittningsvis, på obestämd tid, innehafvande delen af ön Känsö, med från början tillhörande Byggnader, förlänga; skolande utdrag af protocollet arfvingarne i nämnde ändamål meddelas.-

Den 24de November 1836

§.2. I det senast till protokollet för den 17de dennes antecknade ärende, angående ifrågasatt godtgörelse för en afl: Handlanden Adam Gavins arfvingar tillhörig del af ön Känsö och der upförde Byggnader, yttrade nu Herr öfversten och riddaren Fischerström:
”Efter genomseende af handlingarne vill det synas, att all annan rätt till ärsättning för afl. Handlanden Gavins arfvingar, vid arrendetidens slut, ej kan dem tillerkännas än för Byggnader, planer och Bryggor, enligt ett högst ofullkomligt Besiktnings Document af år 1804, då Känsö emottogs, och således icke för den jord , deråa dessa Byggnader dels nu finnas, dels förut warit uppförde, emdedan då ändamålet med Kongl. KammarCollegii förmedling år 1815 af Brännö Skattehemman, från 4½ till 3½ hemman, jämlikt kongl: Quarantaines Commissionen till Kongl: maj:t aflåtne nådiga skrifvelse år 1806, varit att tillwinna kronan ägande rätten till Känsö, för den därstädes sedermera påbörjade riksgagnelige inrättningens stadgande och fulbordan, Kongl: Collegium, antingen i denna anda upgjort med Gavin, eller ej ansett det år 1775 emellan Brännö åboer och Handlanden Tengberg uprättade contract, hvarken domfäst eller af den beskaffenhet att det, enligt författningarne, verkat till afhändande från ett Hemman af någon del, på perpetuell arrende.

Ehuru nu ick Kongl: Collegii omförmälte förmedlings bref daterat den 1ste December 1815, här finnes att tillgå, anser jag erforderlig ledning i denna fråga likväl vunnen af Kongl: Maj:ts nådiga bref till kongl: commissionen af den 18de maji förl: år, deri det bestämt antydes, att genom Kammar-Collegii ofvannämnde förmedlingsbref, egande rätten till ön Känsö blifvit öfverflyttad från Brännö åboer på Kongl: maj:t och kronan samt att således nu endast återstår att öfverwäga de vilkor hwarunder Quarantaines-inrättningen innehar nyttjande rätten till hus och Lägenheter på stället.
Desse vilkor äro en årlig arrende-afgift af 400 Riks.-Rgdmynt, så länge Gavisn arrende contract med Brännö åboer gäller eller till den 1ste maji 1844. samt att, vid förloppet af denna tid, återställa Byggnaderna i det skick de, enligt Besigtnings-Document, befunnos- Det senare wittnar blott ett förfeladt uttryck i contractet med kronan, och låter sig icke werkställas, sedan kronan, i det upgifne ändamålet, redan ärhållit full besittnings rätt till ön Känsö, ty Gavins arfvingar skulle, i händelse husen åter upfördes i sitt förra skick, ofelbart nödgas, antingen genast bortflyttas dem eller, i händelse kronan fann för godt, med arfvingarnes begifvande, inlösa dem, afstå dem emot det pris som af kronan kunde bestämmas;
Gavin tillbjöd dem åt kronan år 1806 för 4,400 Riks. Banco, då ett längre arrende förestod och som under de 30 år det fortgått, redan tillskyndat Gavin och dess arfvingar ett Capital af öfver 12,000 Riksd.rgsmynt.-Kongl commissionen ansåg då förstnämnde belopp för drygt och erbjöd Gavin 5,000 Riksd.sistnämnde mynt, under närvarande förhållande, icke hafva något effektivt wärde, men dock, efter den antagne beräkningen, skulle updrifvas till en summa af inemot 25,000 Riksd, synes i min tanke, då så få års arrende-afgifter besparas, ej kunna förenas med kronans fördel. Min wördsamma hemställan blir således 9 högst 10,000 Riksd. Rgs i ärsättning för husen eller ock arrendets fortfarande- I senare fallet komma Gavins arfvingar otvifvelaktigt att ~~förklaras~~ förlora, äfven om, vid arrendetidens slut, Byggnaderna skola ärsättas efter det obestämda Besigtnings-Documentet, som då måste påkalla mätis manna orom."
Och beslöt Kongl: Commissionen att jemväl meddela afl: Handlanden Gavins arfvingar denna mening, genom Protocolls utdrag;

Den 14 September 1837

§.8 Herr Generalen och ordföranden föredrog an från Herr Lagmannen P.Stenberg inkommen skrift, i följd af de i Kongl: Commissionens protocoll den 10de och 24 November sitl: år intagne framställningar, rörande sättet och vilkoren för öfverlåtandet åt Kongl.Majt och kronan af den del utaf Känsö med tillhörande Byggnader, hvarå sterbhus delaägarne efter framl: handlanden Adam Gavin hafva anspråk, i hvilken skrift Herr lagmannen, under en närmare utveckling af grunderne för detta anspråk, å sterbhusdelägarnes vägnar förklara dem villige att emot en under deras förra erbjudande nedsatt contant ärsättnings summa af 8000 Rdr Bco afstå från ägande rätten till den dem tillhörige del af ön Känsö och de till Kongl: Majt och kronan bortarrenderade byggnader och anläggningar därstädes.
Kongl: Commissionen upskjöt med öfverläggning i detta ämne till sammanträde framdeles, då alla till ärendet hörande handlingar skulle framhafvas.

Den 2 November 1837

§ 8. Den i flere tillfällen förut hos Kongl. Commissionen förehafde fråga, angående vilkoren för öfverlåtandet åt Kongl. Maj:t och kronan af nyttjande-rätten till Känsö, äfvensom af der befintlige, arfvingarne efter afl. Handlanden Adam Gavin tillhörige, Byggnader, företogs nu åter, dervid den i kgl. Commissionens Protocoll den 14de sistl. September omförmälte, genom arfvingarnes ombud Herr Lagmannen Stenberg ingifne skrift ordagrant här intogs, så lydande: ”Till Kongl. Quarantaines kommissionen i Götheborg! Ehuru sterbhusdelägarne efter aflidne Handlanden Adam Gavin befullmägtigadt mig, att med Kongl. Commissionen afsluta, angående de vilkor, emot hvilka bemälte Sterbhusdelägare skulle anse sig kunna afstå ifrån alla anspråk dels på Ön Känsön och dels på ärsättning wid en förestående afträdestid för alla de byggnader och anläggningar, som der funnos, när Öen och byggnaderna den 18 November 1803 till Kongl. Maj:t och Kronan under arrende på fyratio års tid uplätos, och hvilka byggnader, anläggningar och dertill hörande lägenheter Kongl. Maj:t och Kronan genom arrende Contractet förbundit sig, att vid arrendetidens förlopp den 1 Maji 1844 återställa, i lika stånd, som de, efter besigtning, emottogos; har jag dock funnit mig icke kunna detta ärende afsluta utan inhämtande af Sterbhusdelägarnes egna yttrande, i anslutning af hvad Kongl. Commissionens Protocoll den 10 och 24 November 1836 innehåller. Jag har nu mera ärhållit detta yttrande, och får, i öfverensstämmelse dermed, uti all ödmjukhet lemna slutligt besked i frågan. Enligt det betänkande Herr Öfversten och Riddaren Fischerström afgifvit. Skulle Handlanden Gavins Sterbhusdelägare synas icke äga mycket att säga derom, att deras, under förbehåll om oförändrad beskaffenhet och under afsedd heljd af den för Kongl. Maj:t och Kronan i detta hänseende ingångne förbindelse, till Kongl. Maj:t och Kronan upplåtne byggnader och anläggningar, blifvit dels nedrifne och undanförde och dels annorlunda förändrade, samt att Stenhusbyggnader uppförts och anläggningar gjorts, som helt och hållet förändrat egendomens fordna egenskap, - allt utan att Gavin eller hans rätts innehafvare blifvit derom åtsporde eller hörde. Om Kongl. Commissionens fordna förwaltning genom detta förfarande helt och hållet förbisett Gavins och hans sterbhusdelägares rätt, samt ansett den så obetydlig att både den arrenderade Öen och derå upförde Byggnader fått genom Kongl. Commissionens försorg, undergå en behandling som förutsätter fullkomlig ägande rätt å Kongl. Commissionens sida, då likväl Kongl. Commissionen endast innehade och ännu innehar egendomen blott under nyttjande rätt emot arrende på wissa år, med uttryckeligen åtagen förbindelse, att wid arrendetidens slut återställa allt, i lika stånd som det wid tillträdet och hållen besigtning befunnits; så följer deraf ingalunda, att Gavins sterbhusdelägare äro skyldige att åtnöja sig med en godtycklig godtgörelse, när stunden för återtagandet af deras, blott till begagnande uti oförändradt skick, uplåtne egendom inträffar, eller att medgifva, det deras i Lag grundade rättighet, att i sinom tid påyrka Contractets uppfyllande, och finna det samma verkställdt, må wara ett ämne som kan efter behag behandlas. Ehvad Krono Skatte Hemmanet Brännö, derunder Känsö lyder, blifvit förmedladt eller ej, och ehvad Kongl. Maj:t och Kronan nu mera förwärfvat sig ägande rätt dertill; så följer dock deraf icke, att kronan äger dispositionen af samma ö med annan eller bättre rätt, än Brännö Hemmansägare, hvilka genom Contract den 1. October 1775, uplåtit under perpetuelt arrende til Handlandan N. Tengberg, den del af öen, hvaråa Sill Salteri – och Trankokeri werksbyggnaderna warit upförde och quarantaines anstalten nu är belägen; hvarefter Tengberg afträtt detta Contract till Gavin, hvilken, så väl som Sterbhusdelägarne efter honom, årligen till Hemmansägarne betalt den i samma arrende Contract bestämda afgift och enligt 1.§. 1.art. i Reglementet för Nordsjöfiskerierne af den 21 July 1774, tillkommer oförkränkt rätt att den uplåtne delen af öen i all framtid disponera. Det torde altså och på många andra skäl, hvilkas uptagande icke hörer till föremålet af detta yttrande, ehuru Herr Öfversten och Riddaren Fischerströms betänkande synes göra uplysningar behöfvelige; till försvar för Gavins Sterbhusdelägares rätt, icke gå så lätt, som berörde Betänkande tyckes afse,

att undanrödja eller nedsätta desse Sterbhusdelägares Lagliga anspråk emot Kongl. Maj:t och Kronan om heljd och fullbordan af arrende Contractet den 18 November 1803, ehvad uttrycket deri må wara, såsom i betänkandet säges, förfeladt eller icke; Men såsom sagdt är, angår i närwarande fråga ännu icke någon tvist om rättigheter och skyldigheter, i anledning af nämnde Contract, utan endast huruvida någon uppgörelse skulle kunna träffas om wilkor, emot hvilka Gavins Sterbhusdelägare skulle vilja afstå ifrån alla anspråk och all rätt till Känsö, och de byggnader och anläggningar Kongl. Maj:t och Kronan för quarantaines anstalten arrenderat. I detta afseende och om godvilligt slut kan winnas, äro ock Sterbhusdelägarne benägne, att icke upställa sine anspråk till den utvidgning, Contractet och Laga tydning deraf skulle kunna medgifva, utan i det stället, att, med hänsigt till härvid förekommande särskilde förhållanden, inskränka fordringarne innom den mäst billiga gräns. Och ehuru, efter hvad Besigtningen innehåller, åbyggnaderne å Känsön vid arrendets början befunnits utan särdeles brister, samt sålunda, i anseende till så väl beskaffenhet, som i antal, då varit af betydeligt wärde, förklara sig likwäl Sterbhusdeägarne willge, att i öfverensstämelse med de grunder Kongl. Commissionen för upgörelsen framställt, emot en härmed under förra ärbjudandet nedsatt Contant ärsättningssumma af Åtta Tusende Rdr Banco afstå från alla anspråk på Känsö och från all godtgörelse för de till Kongl. Maj:t och Kronan bortarrenderade Byggnader och anläggningar derstädes, hvilka, så väl som Sterbhusdelägarnes rätt till ön Känsö på grund af derom med Jordägarne uprättade, här ofvannämnde Contracter, måge uplåtas till Kongl. Maj:t och Kronan, med nedläggande af all talan om Öns och byggnadernes återställande, dock detta under vilkor, att förrberörde ärsättningsbelopp senast den 1 Maji nästinstundande år warder till sterhufdelägarne utbetaldt, emedan, om dermed utöfver nämnde tid dröjer, de icke vilja wara uti förbindelse, att vidblifva detta ärbjudande, utan förbehålla, att derefter äga att talan öppna enligt arrende Contractet, hvars förlängande, om sådant skulle ifrågasättas, Sterbhusdelägarne för ingen del vilja medgifva. Lärande Kongl. Commissionen täckas finna, att uti nu fordrade Summan är emot först fordrade beloppet, afräknad ränta för en tidigare Liqvid, än efter Contractet skulle äga rum, med tillgodoföring för Sterbhusdelägarne af endast årliga arrende afgiften under tiden. Götheborg den 22 augusti 1837.

Per Stenberg”

Och sedan Kongl. Commissionen derefter tagit del af alla till ärendet hörande handlingar samt inhämtat hvad för öfrigt deri förekommit, beslöt Kongl. Commission att hemställa ärendet till Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning, på sätt expeditionen derom i Bref Conceptet nämare utvisade.- Act .....(?)

In fidem(?)

O. Hafstrand

1838 d: 7 Martii. Inkl: d: 8 dito.

Underdånigt Memorial:

1838 den 16 Mars i und. anmäldte -
— — 23. — prot. pitt.

Egr. Sr. av. af Justitie Quars. Canc. i Gottheborg

Genom Nådig Skrifvelse den 15 nästlidne December, har Eders Kongl. Majt. anbefallt Justitiæ Canzlers Embetet att, uti wäckt fråga, att till Kongl. Majt och Kronan förvärfva ägande rätt

Justitiæ Canzlers Embetet, i fråga om hvad iacttagas bör vid afslutandet af Köpe Afhandling om byggnaderna å Känsö Quarantaines plats —

No 289

till de å Känsö Quarantainesplats befintelige byggnader med tillhörigheter, inkomma med underdånigt utlåtande angående de, vid afslutandet af en lagenlig öfverenskommelse i berörde hänseende, erforderliga iakttaganden.

Till underdånig följd häraf, har Justitiæ Canzlers Embetet om saken tagit kännedom, samt dervid inhämtat, att, uti Contract af den 1. October 1775, då varande innehafvarne af Hemmanet Brännö i Frölunda Socken och Askims Härad af Götheborgs och Bohus Län, till Handlanden Nils Tengberg upplåtit en viss del af den till Hemmanet hörande Känsön med derå befintelig Quarantaines byggnad och flere hus, att nytjas så länge i framtiden, som Tengberg eller hans efterträdare sjelfve åstundade, emot en årlig afgift af 25 daler Silfverellynt, att nämnde hemmans åboer vidare, genom Contract den 21 October 1794 till Handlanden Adam Gavin, som då upgafs vara Innehafvare af Tengbergs omförmälte besittningsrätt, afstått nyttjande och brukningsrätten under 50 år, af Holmen Känsö, med undantag af de derå befinteliga bränntorfsmossar, dels emot ett betingadt årligt arrende af 34 Rdr. 8 ß. Specie Riksgäldssedlar, uti hvilken summa äfven skulle vara innebegripen den arrende afgift, som, i Contractet emellan Tengberg och Hemmans Innehafvarne, var bestämd, dels ock med vilkor, att de sednare skulle vidkännas alla skatter för Holmen och, i händelse af Contractets häfvande, betala Gavin 50 Rdr. Specie samt ersätta hans å Känsö gjorda förbättringar: att Gavin derefter, den 18 November 1803, till Kongl. Majt och Kronan upplåtit dispositionen och nytjandet af Känsö, med derå varande byggnader under 40 år, räknade från den 1. Maji 1804, emot utsatt årligt arrende i penningar och skyldighet att, vid arrendets slut, återställa byggnaderne i samma skick som de innehade, vid en derå den 30. April sistnämnde år hållen syn.

att Brännö Hemmans åboer, genom Kongl. Maj
Befallningshafvande i Länet hörde, år 1812 förkl
sig vilja öfverlåta deras ägande rätt till Känsö
emot det Brännö Hemman från 4½ till 3½ m
tal blefve förmedladt, så wäl till Hemmantal
som ränta, samt att alla då varande och fra
deles blifvande pålagor och bevillningar af kr
namn som hälst, hvilka grunda sig på hemma
talet, fingo efter förmedlingen utgå; hvaremot he
mans åboerne skulle utgöra lotsningen för o
Tyra lotshemmanen samt Båtsmanshållet och
öfrige skyldigheter för Brännö Tagge-gårde
efter oförmedlade Hemmantalet, men med
förbehåll, att kronan måtte hålla dem sk
deslösa för påföljden af deras till Handla
den Gavin, uti omförmälte Contract af de
24 October 1794, åtagne förbindelser: att Kongl.
Majt, uti en den 21 Januarii 1813 till Kam
mar Collegium aflåten skrifvelse, dels förkl
rat sig i Nåder hafva funnit för godt, de
ägande rätten till Känsö, emot de af Hemm
åboerne upgifne omförmäldte vilkor, finge å
Kongl. Majt. och kronan förvärfvas, dels och
anbefall Kammar Collegium, att låta nödig
anstalter derom vidtaga: att Kammar Colle
gium, under den 1. December 1815, i öfveren
stämmelse härmed, å Brännö hemman ut
färdat förmedlingsbref, hvaraf en af Justi
tiæ Canzlers Embetet infordrad afskrift här
jemte bifogas: att Handlanden Johan Norr
och Grosshandlanden L. Bergman, af hvilka
den förre skall vara gift med aflidna Enkan
S. Gavins dotter, och den sednare, eller Berg
man, wara förmyndare för Handlanden
Adam Gavins aflidne Sons, Thomas Gavins
omyndige barn, med skyldighet att iakttaga
nu mera myndige, men utrikes vistande Tho
mas och Adam Edward Gavins rätt, adjudit
sig att, emot erhållande af en till 8000 Rdr Bko
bestämd köpeskilling, till kronan afstå alla
anspråk på Känsö och på godtgörelse för de
derå befinteliga, af kronan under arrende
innehafvande, byggnader och anläggningar;
samt sluteligen att Eders Kongl. Majt den 15
December nästlidet år i Nåder bifallit uttelalning

till Handlanden Gavins Arfvingar af den af dem fordrade ersättningssumma, inom den i nästkommande Maji, emot vilkor, att Kronan med befrielse från alla vidare anspråk på godgörelse, i följd af arrende Contractet af den 18 November 1803, försäkras om full ägande rätt för framtiden af, så wäl de, genom samma Contract till Quarantaines Inrättningen uplåtne hus och byggnader, som den plats, med tillhörande lägenheter, hvarå de blifvit upförde.

Med afseende på desse förhållanden, anser Justitiæ Canzlers Embetet sig böra i underdånighet tillstyrka:

1º att den handling, hvarigenom Brännö Hemmans åboer år 1812 till Kronan öfverlåtit ägande rätten till Känsö, må framskaffas, såsom de document, hvarpå samma ägande rätt sig gr[illegible] dar;

2º att samma åboers egen rättighet till den af dem på nyss nämnde sätt verkställda öfverlåtelse må, genom behörige åtkomsthandlingar, styrkas;

3º att Nils Tengbergs omförmälta öfverlåtelse till Adam Gavin af de rättigheter, som, genom Contractet af den 1 October 1775, blifvit Tengberg tillegnade, likaledes må framhafvas, hvarför utan Gavins arfvingars behörighet, att samma rättigheter till Kronan nu öfverlåta, ej kan anses ådagalagd;

4º att genom Bouptekning och laga kraftvunnet arfskifte efter Adam Gavin, må visas, hvilka de personer varit, som efter Lag sig emellan fördelat hans efterlemnade Egendom;

5º att, genom Prestebetyg, Fullmakt, förmyndare förordnanden samt Bouptekning och arfskifte efter Thomas Gavin, må ådagaläggas, dels att denne sednare varit Adam Gavins son, dels och hvilka bemälte Thomas Gavins arfvingar äro, äfvensom bevisning åstadkommas om Handlanden Norries och Grosshandlanden Bergmans behörighet att, å egne och Gavins arfvingars vägnar, om ifrågavarande lägenheter afhandla;

6º att den i handlingarne förekom-

mande upgift, att Brännö Hemman är af Kro-
no Skattenatur, må, genom Utdrag af Jordebo-
ken, bestyrkas, så mycket häldre, som i händelse
dessa hemman äro Krono Lotshemman, hvartill
anledning förefinnes, afsöndring denfrån af Jord
och Lägenheter strider emot 159 §. i Kongl. Förord-
ningen och Reglementet angående Lots- och Båk-
Inrättningar i Riket af den 16 Maji 1827;
7:o att sedan Handlanden Norries och Grosshandlan-
den Bergmans eller ock andra personers behörig-
het att i ämnet afhandla, blifvit behörigen styrkt
ordentlig af vitnen bestyrkt köpeafhandling må
med dem upgöras;
8:o att som Känsö och den derå varande Qua-
rantaines Inrättning otvifvelaktigt måste hänfö-
ras till sådane lägenheter, som afses i 2 Cap. 10.
och 11 §§. af Kongl. Förordningen den 19 Decem-
ber 1827, angående Hemmansklyfning och afsön-
dring af jord samt Kongl. Kungörelsen den 29
Januarii 1831, frågan må, i öfverensstämmelse med
desse författningar, hos Eders Kongl. Majts Befall-
ningshafvande anmälas, för att, sedan alla nödi-
ge omständigheter blifvit utredde, och jemwäl
bestämdt huru med beräkning af afgäld å
Lägenheten tillgå bör, af sistnämnde Embetsmyn-
dighet till Kammar Collegii pröfning och afgö-
rande öfverlemnas, samt
9:o att derefter, med företeende af alla omför-
mälte handlingar och bevis, likmätigt 12 §. i be-
rörde Kongl. Förordning af den 19 December 1827
å Lägenheten, med tillhörigheter, Lagfart i behö-
rig ordning må sökas. Lärande det, i händelse
Brännö hemman eller några af dem äro af Kro-
no Lotsnatur, på Eders Kongl. Majts Nådiga pröf-
ning bero, huruvida undantag från det i 159
§. af Reglementet angående Lots- och Båk Inrätt-
ningen befinteliga omförmälte stadgande må
uti förevarande fall äga rum.

De remitterade handlingarne varda här-
jemte i underdånighet återlemnade. Stockholm
den 7. Mars 1838.

På Justitiæ Canzlers Embetets vägnar
Efter Nådigste förordnande.

C. Wermann

L. A. Ekmarck

Utdrag af Protocollet, hållet hos Kongl: Quarantaines Commissionen i Götheborg, följande dagar:

Den 1ste July 1835.

§ 11. Genom ankommit, nu upläst Nådigt Bref af den 16de sistledne Maji hade Kongl: majst: funnit godt i Nåder bifalla dess Quarantaines Commissions härstädes, i skrifvelse den 13de föregångne april gjorde underdåniga hemställan, att, med hänsigt till möjligheten, att med nu varande ägarne och förpantnings Innehafvarne till Quarantaines platsen Känsö och der befintelige Lägenheter, kunna öfverenskomma om deras afstående till Kronan på fördelaktigare sätt, än närmare slutet af den tid, hvarunder de innehades på arrende, få förekalla bemälde ägare och förpantnings Innehafvare, för att höras om priset för nyttjande rätten af Känsö och de uplåtne Lägenheterne, i stället för den nu utgående årliga arrendesumman, 400. Riksdaler riksgäldssedlar, eller endast om försäljnings-beloppet för Husen, efter arrendetidens utgång, den 1ste Maji 1844.

Efter det Herr Grosshandlaren Bergman uplyst, att honom, i egenskap af förmyndare för afl: förre Handlanden Ths Gawins omyndige barn, jemte Handlanden John Norrie, såsom gift med nu mera jemväl afl: Enkan S. Gawins dotter, tillhörde lemna yttrande uti omförmälte ämne, utställde Kongl: Commissionen frågan att förekomma vid nästa Sessions tillfälle, dervid Herr Grosshandlaren Bergman för egen och Handlanden Norries del lofvade afgifva beskjed i ärendet.

Den 21ste July 1835

§ 15 Herr Grosshandlaren Bergman tillkännagaf, det han vid detta tillfälle icke vore beredd att yttra sig uti den i Protocollet för den 1ste dennes uptagne fråga, rörande priset för uplåtelse rätten till Känsö Quarantaines plats och der befintelige äldre Byggnader; och komme alltså denna fråga att, tills vidare, upskjutas.

Den 10de November 1836.

§ 2. Vid åter företagande af det i Kongl: Commissionens Protocoll den 1 och 21 July nästledne år omförmälta ärende, angående Arfvingarne efter afl: Handlanden Adam Gavin lemnad föreskrift, att hos Kongl Commissionen uppgifva de vilkor, under hvilka nyttjande rätten af Ön Känsö och de af Gavin vid kort-arrenderandet af denna Ö till begagnande för Quarantaines Inrättning, upplåtne Byggnader derstädes, kunde afarfvingarne afstås, inkom följ Hers Lagmannen Per Stenberg och, i fortsättning af en till Kongl Commissionen förut ingifven, så lydande, skrift:

"Kongl Quarantaines Commissionen har, i underdånig följd af Kongl Maj:ts nådiga Skrifvelse den 16 Maji nästlidet år, föreständigat Arfvingarne efter, aflidne Handlanden Adam Gavin, att uppgifva de vilkor, under hvilka nyttjande rätten af Ön Känsö och de af Gavin vid kortarrenderandet af denna Ö till begagnande för Kongl: Maj:t och Kronans räkning upplåtne byggnader derstädes, skulle vilja af arfvingarne afträdas och försäljas. Desse Arfvingar äro dels Gavins efterlemnade dotter, gift med Handlanden John Norrie, och dels aflidne sonens, Thomas Gavins barn, för hvilka Grefshandlaren Lars Bergman är målsman, ej mindre såsom förmyndare för de omyndige, än äfven såsom tillförordnad, att iagttaga de numera myndige Herr Thomas och Adam Edvard Gavins rätt. Herrar Norrie och Bergman hafva uppdragit åt mig, att å deras vägnar afsluta om ifrågavarande angelägenhet, samt i detta hänseende meddelat mig den fullmagt, jag härhos bifogar; Och vid afgifvandet af det yttrande jag att så för dem har att meddela, anser jag mig först böra fästa uppmärksamheten på grunderne för Gavins arfvingars och Kongl Maj:ts och Kronans gemensamma rättigheter och åtgärder i denna fråga.

Genom Contract den 1 October 1775 hafva Åboerne på Krono Skattehemmanet Brännö, till hvilket Känsön hörer, till dåwarande Handlanden N. Tengberg och dess rätts innehafvare under perpetuelt arrende upplåtit en i samma Contract beskrifven del af Öen; Och sedan Handlanden Adam Gavin inträdt uti Tengbergs rätt samt blifvit ägare af Tengbergs på Öen upförde byggnader, hafva samtlige ägarne af Brännö Norgården, Bergsgården, Klafvesgården, Sörgården och Faggegården medelst ytterligare Contract af den 21te October 1794. till Herr Gavin, med undantag af Bränntorfsmossarne, uplåtit hela Öen Känsö för bruk och nyttjande med fri disposition ~~uti~~ femtio års tid, på sätt contractet närmare förmäler; hvarefter Gavin under den 18 November 1803. till Kongl. Majst. och Kronan under arrende på fyratio års tid, räknade från den 1 Maji 1804. till samma dag 1844., uplåtit den af honom enligt förutnämnde handlingar innehafde Känsön, med alla derå då befintlige boningshus, åbyggnader och lägenheter, emot en årlig arrendesumma af Fyrahundrade Riksdaler Rgs. och under förbindelse å Kongl. Majts. och Kronans sida, att vid arrendetidens förlopp återställa byggnaderne i lika stånd, som de efter förrättande besigtning emottogos; Och hafva dessa byggnader enligt den af Krono fogden i Orten med Nämnd den 30 April 1804. verkställde besigtning bestått uti:

1o) En manbyggning, twå wåningar hög med wind.
2o) En mindre byggning.
3o) En så kallad Salteri byggning.
4o) Ett sillsalteri.
5o) En Wedbod.
6o) En trankokeri byggning.
7o) En Tunnbindare byggning.
8o) En Bjelklagd kallare.

9:) Fähus och Lada.

10:) Planer och bryggor för rörelsen på stället, innehållande tillhopa Tolfhundrade Åtta Quadrat alnar.

Under den sedermera förflutne tid hafva desse byggnader till en stor del blifvit jemte Planerne och bryggorne borttagne samt de byggnader och inrättningar i stället tillkommit, som nu för Quarantaines anstaltens behof der begagnas. Wid det att således, när arrendetiden löper till ända, Kongl. Maj:t och Kronan icke kan fullgöra arrende contractet medelst återställande af alla de emottagne hus och lägenheter, kan det ingalunda vara Gavins arfvingars mening att begagna sig af det tillfälle för ökade anspråk, hvartill, i afseende på ersättningsbeloppet, detta förhållande så mycket heldre kun gifva anledning, som, enligt Besigtningen, åbyggnaderne emottagandet funnits utan särdeles brister. Arfvingarne fast heldre lämpa sig efter billighetens fordringar, under att de närvarande Representanterne för dem beklaga, icke, vid den tid förändringarne å Känsö börjades, fr redan upstått om upgörelse af de ersättningar, som kunde rum för Kongl. Maj:ts och Kronans oberoende disposition a med hvad deruppå vid emottagande funnits. Wid fråga beloppet af en Contant godtgörelse i ett för allt hafva arfvingarne fästat sig wid dels den afkomst, hvartill tet med Kongl. Maj:t och Kronan berättigar, och dels ett wärde uppå åbyggnaderne, som blifvit vid arrendets lemnade samt böra i lika godt stånd återställas. C detta förewettande ersättningssumman i ett för allt mes till Tiotusende Riksdaler Banco Transports så torde arfvingarne uti deras medgifvande att detta belopp hafva wisat en grannlagenhet uti a som förbiser hvad med ostridige rättigheter eljest ra förenligt. Och på arfvingarnes wägnar är ja

förklara, det de skola wara nöjde att emot nämnde be-
lopp på Kongl. Maj:t och Kronan öfverlåta ej mindre deras
rättigheter till begagnande af Ön Kjenön på grund af jord-
ägarnes deröm utfärdade contracter, än äfven alla dervarande,
dem tillhörige byggnader, med nedläggande af all fordran på
ersättning för dem, som äro bortlagne, och för de förändringar,
som tillkommit. Göthenborg den 7 Januarii 1816.

Per Stenberg."

" Emellan undertecknade är efterföljande contract
upprättat och slutat på Ön Kjenson eller Quarantains
platsen den första October Ett Tusende Sju Hundra
de Sjuttio fem.

Wi underskrifne grundägare af Ön Kjenön upläte här-
med, och öfverlemne nyttjande rätten och fri disposition
till Handelsman Herr Nils Tengberg den platsen hvar-
på Quarantains byggnaden nu står med manhus, källare
och Magazin räknadt ifrån öfra källare knuten så till efter
som wästra till bärgen på båda sidor, samt i linea efter
bergen på båda sidor Nordost till sjön, samt nu och fram-
deles på ofvannämnde plats, så inrättade hus och åbyggnader
af hvad namn det wara må, emot en betingad öfverens-
kommen Summa, så af Herr Nils Tengberg, som dess
efterträdare att till underskrifne åboer, betala årligen ett
för allt, Tjugu fem Dahler Silfvermynt, lagandes detta
Contract sin början ifrån ofvanskrifne dato, och sträcker
sig så länge på framtiden, som Herr Nils Tengberg
eller dess efterträdare sjelfva åstunda denna lägenhet
behålla och nyttja; hvaremot wi underskrifne förbehålle
oss wår öfriga del på Kjenön må varda fredad af dens
Kreatur, som husen bebor;

Till yttermera wisso äro twenne lika lydande Exem-
plar egenhändigt underskrifne samt med komärkens

tillsättande i wittnens närvaro bekräftas År och dag.
Ut supra.

Nils Tengberg

Johannes Larsson
Carl Swensson
+
Hans Olofsson
I
Nils Andersson
N

Lorens Pettson
Lorens Larsson Hans Olofsson.
Nils Nilsson H
N
Nils Jonsson Bengt Börjesson
I B

Till wittne: Bened Florén. Axel Scharin. "

" Fullmagt för Herr Lagman P. Stenberg att å våre wägnar, med Kongl. Majst. och Kronan samt Kongl. Quarantains Commissionen i Götheborg öfverenskomma om ett visst belopp i penningar för afstående af wåre arrenderättigheter till Ön Känsö, samt ägande rätten af de Hus och lägenheter som Kongl. Majst. och Kronan annars bör till oss vid arrendetidens slut återlämna; förklarandes wi oss nöjde med hwad ombudet Lagligen gör och låter.

Götheborg den 19 Sept. 1835.

John Norrie
(L.S.)

L. Bergman

Förmyndare för afl. Hr. Thos. Gavins omyndiga Barn, och med skyldighet att i agttaga nu mera myndige, men utrikes vistande Thomas och Adam Edvard Gavins rätt. "
(L.S.) "

förklarade, att den ärsättningssumma hwilken under deruti uppgifna omständigheter, blifvit ifrågasatt för afverlåtandet på

Kongl. Majst. och Kronan af Gawins Arfvingars rättigheter till begagnande af Ön Känsö och dervarande, dem tillhörige Byggnader, utaf Arfvingarne påräknades den 1ste Maji 1837, i den händelse Kongl. Commissionen åt deras anspråk lemnade afseende.

Sedan Herr Lagmannen Stenberg, häruppå afträdt, öfverlade Kongl. Commissionen i ärendet, hvarvid, i betraktande deraf, att de å Känsö, vid öns utarrenderande till Kongl. Majst. och Kronan, befintlige Byggnader, hvilka warit upförde till bedrifvande af Sillsalteri- och Trankoks Verk, i dåvarande ägarens hand och under en gynsam conjunctur, ägt ett wärde, som, i följd af Sillfiskets uphörande och Tidernes förändring, nu mera undergått så väsendtlig minskning, att, med bibehållandet för Arfvingarne, ej mindre af Ön, till den del hvarå de, genom transport, förmena sig innehafva perpetuell arrende, än de vid aflefvereringen mindre fullständigt beskrifne Husen, föga eller ingen fördel syntes wara förenåd, Kongl. Commissionen fann Arfvingarnes anspråk allt för högt och af den beskaffenhet i öfrigt, att Kongl. Commissionen saknade anledning till detsammas understödjande — Kongl. Commissionen, å hvars vårdnad det ligger, att så iakttaga Quarantaines Inrättningens bästa som dess ändamål kräfver, ansåg sig likväl, innan ärendet slutligen handlägges, böra fästa Arfvingarnes upmärksamhet på de anförde förhållanderne, öfvertygad att de deraf skola finna sig upmanade till en efter billighetens grunder lämpad nedsättning i deras anspråk, och Kongl. Commissionen ville i detta afseende, till Arfvingarnes vidare skyndsamma yttrande hafva framstått, huruvida de, af förekomne omständigheter, skulle finna sig beredde att, å den fordrade ärsättningssumman, lemna afdrag för hvad räntan å densamma utgör till den 1ste Maji 1844, utöfver den Arfvingarne tillkommande Contractssumma, i händelse nämnde ersättningsbelopp utbetalades

den 1 Maji 1837, eller för det fall, att Kongl Commissionen skulle finna sådant nyttigare för Inrättningen, emot hvad belopp och under hvad ytterligare tid arfvingarne vore benägna att arrendet för den af dem efter uppgift, bestämningsvis, på obestämd tid, innehafvande delen af ön Kanso, med från början tillhörande Byggnader, förlänga; Skolande Utdrag af protokol. let arfvingarne i nämnde ändamål meddelas.-

Den 24:de November 1836

§ 2. I det senast till protocollet för den 17:de dennes anteckn. ärende, angående ifrågasatt godtgörelse för en afl: Handlanden Adam Gavins arfvingar tillhörig del af ön Kanso och der uppförde Byggnader, yttrade nu Herr Öfversten och Riddaren Fischerström:

" Efter genomseende af Handlingarne vill det synas, att all annan rätt till ersättning för afl: Handlanden Gavins arfvingar, vid arrendetidens slut, ej kan dem tillerkännas än för Byggnader, planer och Bryggor, enligt ett högst ofullkomligt Besigtnings Document af år 1804, då Kanso emottogs, och således icke för den ford, deras dessa Byggnader dels nu finnas, dels förut varit uppförde, emedan, då ändamålet med Kongl Kammar Collegii förmedling år 1815 af Brännö Skattehemman, från 4/8 till 3/8 hemman, jämlikt Kongl Quarantaines Commissionens till Kongl Maj:t aflåtne nådiga skrifvelse år 1806, varit, att tillwinna Kronan ägande rätten till Kanso, för den derstädes sedermera påbörjade lyckliga Inrättnings stadgande och fullbordan, Kongl Collegium, antingen i denna anda uppgjort med Gavin, eller ej ansett det år 1775 emellan Brännö åboer och Handlanden Tengberg upprättade Contract, hvarken domfäst eller af den beskaffenhet att det, enligt författningarne, verkat till afhändande från ett Hemman af någon del, så perpetuelt arrende.-

Ehuru nu icke Kongl Collegii omförmälte förmedlings bref,

dateradt den 1ste December 1815, här finnes att tillgå, anser jag erforderlig ledning i denna fråga likväl vunnen af Kongl: Majsts Nådiga Bref till Kongl: Commissionen af den 18de Maji förl: år, deri det bestämt antydes, att, genom Kammar-Collegii ofvannämnde förmedlingsbref, egande rätten till ön Känsö blifvit öfverflyttad från Brännö åboer på Kongl: Majst och Kronan samt att således nu endast återstår att öfverwäga de vilkor hwarunder Quarantaines-Inrättningen innehar nyttjande rätten till hus och Lägenheter på stället.

Desse vilkor äro en årlig arrende-afgift af 400 Rdr Rgsmynt, så länge Gawins arrende Contract med Brännö åboer gäller eller till den 1ste Maji 1844 samt att, vid förloppet af denna tid, återställa Byggnaderne i det skick de, enligt Besigtnings-Document, befunnos – Det senare wittnar blott om ett förfeladt uttryck i Contractet med Kronan, och låter sig icke werkställas, sedan Kronan, i det upgifne ändamålet, redan ärhållit full besittnings rätt till ön Känsö, ty Gawins Arfvingar skulle, i händelse Husen åter upfördes i sitt förra skick, ofelbart nödgas, antingen genast bortflytta dem eller, i händelse Kronan fann för godt, med Arfvingarnes begifvande, inlösa dem, afstå dem emot det pris som af Kronan kunde bestämmas.

Gavin tillbjöd dem åt Kronan år 1806 för 4,400 Rdr Banco, då ett längre arrende förestod och som under de 30 år det fortgått, redan tillskyndat Gavin och dess Arfvingar ett Capital af öfver 12,000 Rdr Rgsmynt. – Kongl: Commissionen ansåg då förstnämnde belopp för drygt och erbjöd Gawin 5,000 Rdr sistnämnde mynt. Att nu erbjuda mer än dubbelt för Byggnader, hvilka, under närvarande förhållande, icke hafva något effectivt wärde, men dock, efter den antagne beräkningen, skulle updrifvas till en summa af inemot 25,000 Rdr synes,

i min tanka, då så få års arrende-afgifter besparas, ej kunna förenas med kronans fördel. Min vördsamma hemställan blir således 9 högst 10,000 Rd:s Rgs:r i ärsättning för husen eller och arrendets fortfarande. I senare fallet komma Gavins Arfvingar otvifvelaktigt att ~~förklara~~ förlora, äfven om, vid arrendetidens slut, Byggnaderne skola ärsättas efter det obestämda Besigtnings-Documentet, som då måste påkalla mätismanna ordom."

Och beslöt Kongl: Commissionen att jemväl meddela afl: Handlanden Gavins arfvingar denna mening, genom Protocolls utdrag.

Den 14 September 1837.

§. 8 Herr Generalen och Ordföranden föredrog en från Herr Lagmannen P. Stenberg inkommen skrift, i följd af de i Kongl: Commissionens Protocoll den 10:de och 24 November sist:l: år intagne framställningar, rörande sättet och vilkoren för öfverlåtandet åt Kongl: Maj:st och Kronan af den del utaf Känsö med tillhörande Byggnader, hvarå Sterbhus delägarne efter framl: Handlanden Adam Gavin hafva anspråk, i hvilken skrift Herr Lagmannen, under en närmare utweckling af grunderne för detta anspråk, å Sterbhus delägarnes vägnar förklara dem villige att emot en under deras förra ärbjudande nedsatt Contant ärsättnings summa af 8,000 Rd:r B:co afstå från ägande rätten till den dem tillhöriga del af ön Känsö och de till Kongl: Majst: och Kronan bortarrenderade byggnader och anläggningar derstädes.

Kongl: Commissionen upskjöt med öfverläggning i detta ämne till sammanträde framdeles, då alla till ärendet hörande handlingar skulle framhafvas.

Den 2 November 1837

§. 8. Den i flere tillfallen förut hos Kongl: Commissionen förekomna fråga, angående vilkoren för öfverlåtandet åt Kongl: Maj:t och Kronan af nyttjande-rätten till Kanso, såvensom af der befintlige, arfvingarne efter aflid: Handlanden Adam Gavin tillhörige, Byggnader, företogs nu åter, dervid den i Kgl: Commissionens Protocoll den 14 de sistl: September omförmälta, genom arfvingarnes Ombud Herr Lagmannen Stenberg ingifne skrift ordagrant här introgs, så lydande:

"Till Kongl: Quarantaines kommissionen i Göteborg!

Uhuru Sterbhus delägarne efter aflidne Handlanden Adam Gavin befullmägtigadt mig, att med Kongl: Commissionen afsluta, angående de vilkor, emot hvilka bemälte Sterbhus delägare skulle anse sig kunna afstå ifrån alla anspråk dels på Ön Kanso ön och dels på arfattning wid en förestående afträdestid för alla de byggnader och anläggningar, som der funnos, när ön och byggnaderne den 18 November 1803. till Kongl: Maj:t och Kronan under arrende på fyratio års tid upplåtes, och hvilka byggnader, anläggningar och dertill hörande lägenheter Kongl: Maj:t och Kronan genom arrende contractet förbundit sig, att wid arrende tidens förlopp den 1 Maji 1844. återställa, i lika stånd, som de, efter besigtning, emottogos; har jag dock funnit mig icke kunna detta ärende afsluta utan inhämtande af Sterbhus delägarnes egna yttrande, i anledning af hvad Kongl: Commissionens Protocoll den 10 och 24 November 1836 innehåller. Jag har nu mera erhållit detta yttrande, och får, i öfverensstämmelse dermed, uti all ödmjukhet lemna slutligt besked i frågan.

Enligt det betänkande Herr Öfversten och Riddaren Fischerström afgifvit, skulle Handlanden Gavins Sterbhus delägare fynnas icke aga mycket att säga derom, att deras, under förbehåll om oförändrad beskaffenhet och under afsedd hejd af den för Kongl: Maj:t och Kronan i detta hänseende ingångne förbindelse, till Kongl: maj:t och Kronan upplåtne byggnader och anläggningar,

blifvit dels nedrifne och undanförde och dels annorlunda förändrade, samt att Herrhus byggnader uppförts och anläggningar gjorts, som helt och hållet förändrat egendomens fordna egenskap, – allt utan att Gavin eller hans rätts innehafvare blifvit derom tillfrågade eller hörde. Om Kongl. Commissionens fordna förvaltning genom detta förfarande helt och hållet förbigått Gavins och hans Herrhus delägares rätt, samt anser den så obetydlig, att både den arrenderade Ön och dera uppförde Byggnader fått genom Kongl. Commissionens försorg, undergå en behandling som förutsätter fullkomlig äganderätt å Kongl. Commissionens sida, då likväl Kongl. Commissionen endast innehade och ännu innehar egendomen blott under nyttjande rätt emot arrende på wissa år, med uttryckeligen åtagen förbindelse, att wid arrendetidens slut återlemna allt, i lika stånd som det wid tillträdet och hållen besigtning befunnits; så följer deraf ingalunda, att Gavins Herrhus delägare äro skyldige att åtnöja sig med en godtyckelig godtgörelse, när stunden för återtagandet af deras, blott till begagnande uti oförändradt skick, upplåtne egendom inträffar, eller att medgifwa, det deras i Lag grundade rättighet, att i sinom tid fråyrka contractets uppfyllande, och finna det samma verkställdt, må wara ett ämne som kan efter behag behandlas. Ehvad Krone Skatte Hemmanet Brännö, derunder Hanön lyder, blifvit förmedlatt eller ej, och ehvad Kongl. Maj:t och Kronan nu mera förwärfvat sig äganderätt dertill; så följer dock deraf icke, att Kronan äger dispositionen af samma Ö med annan eller bättre rätt, än Brännö Hemmansägare, hwilka genom Contract den 1. October 1775. upplåtit under perpetuelt arrende till Handelanden N. Tengberg, den del af Ön, hwarå Sill-Salteri- och Franskokeri werks byggnaderne warit uppförde och garantiernes anstalten nu är belägen; hwarefter Tengberg afträdt detta Contract till Gavin, hwilken så wäl som Herrhusdelägarne efter honom, årligen till Hemmansägarne betalt den i samma arrende Contract bestämda afgift och enligt 18. 1. art. i Reglementet för Nordsjöfiskerierne af den 21 July 1774, tillkommer oförskränkt rätt att den upplåtne delen af Ön i all framtid disponera. Det torde alltså och så

många andra skäl, hvilkas upptagande icke hörer till föremålet af detta yttrande; churu Herr Öfverstens och Riddaren Fischerströms betänkande synes göra upplysningar behöfvelige, till försvar för Gavins Sterbhusdelägares rätt, icke gå så lätt, som berörde Betänkande tyckes afse, att undanrödja eller nedsätta desse Sterbhusdelägares Lagliga anspråk emot Kongl: Maj:t och Kronan om helja och fullbordan af arrende Contractet den 18 November 1803, ehvad uttrycket deri må vara, såsom i betänkandet sages, förfelladt eller icke; Men, såsom sagdt är, angår närvarande fråga annu icke någon twist om rättigheter och skyldigheter, i anledning af nämnde Contract, utan endast huruvida någon upplysning skulle kunna träffas om wilkor, emot hvilka Gavins Sterbhusdelägare skulle vilja afstå ifrån alla anspråk och all rätt till Hanso, och de byggnader och anläggningar Kongl Majst: och Kronan för Quarantainen anstalten arrenderat. I detta afseende och om godvilligt slut kan winnas, äro och Sterbhusdelägarne benägne, att icke upställa sine anspråk till den utvidgning, Contractet och en Laga tydning deraf skulle kunna medgifva, utan i det stället, att, med hänsigt till härvid förekommande särskilde förhållanden, inskränka fordringarne innom den mest billiga gräns. Och churu, efter hvad Besigtningen innehåller, åbyggnaderne å Hanson vid arrendets början befunnits utan särdeles brister, samt sålunda, i anseende till så väl beskaffenhet, som antal, då varit af betydeligt wärde, förklara sig likwäl Sterbhusdelägarne wilige, att i öfverensstämmelse med de grunder Kongl Commissionen för uppgörelsen framstält, emot en härmed under förra arbjudandet nedsatt Contant ärsättningssumma af åtta Tusende Rdr Bancо afstå från alla anspråk på Hanso och från all gottgörelse för de till Kongl Maj:t och Kronan bort arrenderade Byggnader och anläggningar derstädes, hvilka, så väl som Sterbhusdelägarnes rätt till Hanso på grund af derom med Fordagarne upprättade, här ofvannämnde Contracter, måge upläsas till Kongl Majst och Kronan, med nedläggande af all talan om Ens och byggnadernes återställande, dock detta

under vilkor, att förrberörde ärsättnings belopp senast den 1 Maji nästinstundande år warder till Sterbhusdelägarne utbetaldt, emedan, om dermed utöfver nämnde tid dröjer, de icke vilja wara uti förbindelse, att vidblifva detta ärbjudande, utan förbehålla, att derefter äga att talan öppen enligt arrende Contractet, hvars förlängande, om sådant skulle ifrågasättas, Sterbhusdelägarne för ingen del vilja medgifva. Lärande Kongl. Commissionen täckas finna, att uti nu fordrade Summan är emot först fordrade beloppet, afräknad ränta för en tidigare Liqvid, än efter Contractet skulle äga rum, med tillgodoföring för Sterbhusdelägarne af endast årliga arrende afgiften under tiden. Götheborg den 22 Augusti 1837.

Per Stenberg."

Och sedan Kongl. Commissionen derefter tagit del af alla till ärendet hörande handlingar samt inhämtat hvad för öfrigt deri förekommit, beslöt Kongl. Commission att hemställa ärendet till Kongl. Majsts. Nådiga pröfning, på sätt expeditionen derom i Bref-Conceptet närmare utvisade. — Tit. Suger. —

Till sidern,

O. V. Rafstrand

coll.

Afskrift af Afskrift

Underteknade Jordägare och åboer af Krono skatte Hemman Brännö Skerdgården ett helt, Bergegården ett helt, Klafvesgården ett helt och Sörgården ett helt samt Faggegården ett halft mantal uti Askims Härad, Frölunda Sochn och Södra öjarne, belägne, upplåta härigenom och i Kraft af detta öpna Bref, till Handelsmannen Herr Adam Gawin den under berörde Hemman lydande och oss tillhörige Holme Känsö kallad, till bruk och nyttjande med Fri disposition uti Femtio års tid räknadt ifrån detta Contractets dato till sin och sinas förmon det bästa han gitter och förmår, bräntorf måsarne derstädes oss endaste förbehållne och orörde af Torfskörd, under samma tid, wid ansvar efter Lag och skadans ersättning emot en öfverenskommen och nöjacktig betingad årlig arrende Summa uti ett för att 205 Dr. S. mynt eller Trettio fyra riksdaler åtta Skillingar Specie RGSedlar eller uti gångbart mynt, hwilken arrende Summa vid hwarje års slut till oss betalas Skall.-

Evad Skatter eller Beswär denna Holme nu åtföljer eller framdeles åkomma kan, derföre answara vi och våra efterträdare Sjelfva samt i hwarjehanda sådana händelser hålla Arrendatorn Herr Adam Gavin och dess rätts innehafvare Skadeslös, äfvensom derest en eller annan inom desse Femtio års Förlopp emot förmodan, skulle i någon måtto Söka att upphäfva detta Contract eller elljest tillfoga honom något intrång härutinnan till hans Skada och missnöje, hwaraf rubbning Ske skulle, Så Skola wi Jordägare wara förpliktade, att genas Contant betala honom alla de Melierationer och förbättringar oafkortade, hwilka han eller hans rätts innehafvare efter Räkning wisar sig derå hafva wärkstätt och dessutom gifva

honom ärsättning för hans lidande minst Femtio Rdr. Specie.

Och som Herr Adam Gawin medelst perpetuelt Contract som Herr Niclas Tengberg och oss den 1ste October 1775 upprättadt blifvit, är hans rätte innehafvare och tillika ägare af thet therstädes befintelige Salterie, jemte andra åbyggnader, samt således behörig disponent af den Jord och platts hvarpå det upfört finnas och nu tillhörer emot en årlig Grundlega Fyra Riksdaler åtta Skillingar för-besagde mynt, så förstås, att detta sednare här under inbegripas får, utan särskilt betalas, jemlikt förenämde Contract, så att arrende och Grundlege Summan tillsammanstagne blifver årligen 230 Rdr. S mynt eller Trettio åtta Rdr. 16 ß. såsom Bräntorfs måsar, kommer endast att anses en måse belägen åt Söder uti Sydväst wäderstrek af den droug Salteriet står och en måsse wäster på Hollmen, hvilka från Torfskörd böra wara alldeles fredade, all den öfrigu Jorden må arrendatorn oinskränkt Cultivera, odla, bebygga och stänga, som honom bäst synes samt afkastningarne deraf på lika sätt enskilt begagna, dock må ingen Jord ifrån Holmen bortföras och när arrende åren till ändalupit, återlefverera densamma utan ärsättning för Jordens uppodling, men andra förbättringar må han fritt disponera.

Till yttermera wisso om rigtigheten af att detta och en otwungen behandling hafva wi icke allenast låta upprätta Twänne lika lydande Exemplar häraf hvaraf wi behålla ett å hwardera sidan till framtida efterrättelse, utan och desamme wåra namn underteknadt samt anmodat nedanskrifne gode män, att detta wårt således träffade arrende Contract, såsom närvarande wittnen med derus underskrifter tillika bestyrka; Hwilket skedde den 21 dag uti

Octobris månad år efter wår Herres och Frällsares nåderika Börd, det Ett Tusende Sjuhundrade och på det Nittiondefjerde. Johannes Larsson, Lorents Larsson, Anders Caspersson, Lorents Pettersons Enka Catharina Petters dotter och Son Andreas Lorentsson, Swen Jonsson, Andreas Jonsson, Nils Nilsson, Anders Sonesson, Mathias Ahlgren, Swen Jansson, Olof Larsson, Carl Nilsson, Anders Gunnesson, Anders Andersson, Hans Olsson, Erick Eriksson, Eric Jönsson, Johannes Larsson, Lorents Johannesson, Nils Börjesson, Mathias Ahlgren, Hans den Olsson, Erik Eriksson, Erick Jönsson, Britta Eriksdotter, Anna Olsdotter, Andreas Nilsson eller Anders Andersson, Nils Nilsson. Lars Jönsson å Börje Swenssons Enkas wägnar, Börje Nilsson, Lorens Swensson, Nils Håkansson, Erik Larsson, Olof Larsson, Gunde Larsson, Britta Nilsdotter, Anders Jonsson, Anders Jonsson, Eric Jonsson, Gunar Nilsson, Magnus Bengtsson, Anders Caspersson, Nils Andersson, Lorents Larsson, Magnus Olsson, Hans Olsson, Hans Olsson den yngre, Olsson, Lorents Olsson, Nils Håkansson, Anders Olsson, Petter Hansson.

Med föregående Arrende Contract förklarar mig nöjd och förbinder till Fullgörande af dess innehåll. Adam Gawin (L. S.)

Såsom närvarande wittnen underskrifva och intyga underskrifternes riktighet.

Robert Crosswall L. S. Isak Grönbohm (L. S.)

Olof Wennerberg Jagt Lieutenant

Enligheten med den widimerade Afskriften som till Kong. Majst. i underdånighet blifvit öfversänd Intygar, Götheborg den 7de Januarii 1806.

J. Hallberger

Ved denne handling er ordagrant lika lyder de med den här förevarande afskrift, vårder hvilket bestyrkes. Göteborg af Kgl. Quarantaines Commissionens Cantzlie den 2 November 1847.

E. Offiin

O. J. Castrenius

Afskrift

Arrende Contract, uprättadt till underdånigst följe af Kongl. Majts. nådiga skrifvelse under den 4de sistledne October, emellan Kongl. Majst. och Kronan å ena samt Handlanden Adam Gavin å andra sidan om Känsön med derpå befintelige åbyggnader till en quarantains inrättnings werkställande.

Till Kongl. Majts. och Kronans fulla Disposition och nyttjande uplåter Handlanden Adam Gavin under Arrende på 40 års tid, räknad från den 1ste Maji nästkommande år 1804 till samma dag år 1844 den så kallade Känsön med alla derå befintelige Bonings-Hus, Åbyggnader och Lägenheter af hvad namn och beskaffenhet de wara mände, emot en af Kongl. Majst. i nåder fastställd årlig arrende Summa af 400 Rdr. i Riksgälds Sedlar, eller i Banco mynt efter gångbart agio-hvilken summa efter hvarje års förlopp kommer at oafkortadt till Gavin utbetalas, Äfven som Kongl. Majst. och Kronan förbinder sig, att enär nemnde Arrende tid till ändalupit, Byggnaderne återställa i lika stånd som de efter förrättande Besigttning emottagas; Och som Handlanden Gavin uppå de i Protocollet för den 9 sistl. Septembr. anförde skjäl förbehållit sig nyttjande rätten af de på Känsön befinteligen Hus och Lägenheter öfver instundande Sillfiske, med vilkor att vid första öppet wattn lemna fullt utrymme af de samma, att under tiden, i händelse af behof uplåta till Quarantains inrättning, et Boningsrum i öfra och ett dito i nedra wåningen, med alla öfrige erforderlige bequämligheter, samt änteligen att för denna tiden, eller förr den 1ste Maji nästkommande år, då Kronan fulleligen inrymmas, något Arrende ej willja beräkna; Så warder desse vilkor härmedelst fastställde och Gavin förpligtad till

deras uppfyllande, i händelse Kongl. Majt. i Nåder skulle
kas till deras antagande dess Nådiga bifall lemna.

Att desse wilkor å Kongl. Majts. och Kronan sida sk
blifva upfyllde, försäkrar af Götheborg å Lands Contoret
18de November 1803.

J. J. Carpelan,

E. B. Bagge

Sidmeras
E. Calfeld
C. S. Cafedrand

Afskrift

År 1804 den 30 april inställe sig undertecknad Krono Befallnings man, jemte Nämndemannen Jan Swensson i Frölunda och Swen Blom i Styrsö, å Handlanden Herr Adam Gavins Sillsalteri- och Trankokeri werk å Känsö, för att, till följe af Konungens Höga Befallnings hafvandes Ordres den 26 af innevarande månad, förrätta sådan besigtning å dervarande Boningshus, åbyggnader och Lägenheter, hvarigenom deras närvarande beskaffenhet noga beskrifven warder; hvilken förrättning uti Herr Adam Gavins närvaro, företogs i följande ordning: nemligen

Öen Känsö kallad, togs först i ögnasigte; hvars areale innehåll, utom Landtmätares åtgärd ej kan bestämmas; men de mellan Bergskullarne varande små ängstegar, som i sednare tider blifvit genom Gjödning med Sillgrums, ansenligen uphjelpte, upskattas att gifva årlig afkastning circa 20. stackar Hö om 12 Lt:dr wigt hvarje.

Åbyggnaderne besigtigades sedermera och deraf:

No 1. En Mann Byggning af godt Furu- och Gran-Timmer, brädklädd och målad med hvit Oljofärg på östra sidan och Norra gafveln samt rödfärga på den öfriga delen, täckt med fogstrukit och väl försedt Tegel Tak, är 21 alnar Lång 16 alnar bred och 8 alnar hög. har 2 wåningar och wind.

Undra Våningen innehåller 4 rum och kök af följande beskaffenhet, nemligen:

1mo Sydwästra rummet, har en fensterluft som bör förses med ny mittelpost i karmen, en dörr hvilken såsom gammal och bristfällig samt utan Lås, måste i dessa delar förbättras, en Spisel som tarfvar rappning och Golf som tarfvar 1½ Tolft nya Golfplankor. I detta rum är ett wäggfast skåp med hyllor i försvarligt stånd.

2o I Sydost från förstugan, ett med glesa Bräder afskiftadt rum med enkel fensterpost och en simpel dörr i försvarligt skick.

3o I Nordost från förstugan ett rum med spisel, 1 dörr och en fensterluft. Golfvet der bör förses med en tolft nytt Telde, Spiseln rappas och en ny mittelpost i fensterkarmen samt en ny fensterruta insättas, äfvensom dörren bör förses med Lås.

4º I wäster mellan Nº 1 och köket en liten kammare med enkel fensterluft, försvarlig, Tegelkakelugn utan dörrar, bör dermed förses och rappas, en dörr till rummet försvarlig; men låsen gammal.

5º Kök. har en dubbel och en liten enkel fensterluft försvarlige. Köks Spiseln och Bakugnen i godt skick, men dörr för Bakugnen felar, 1½ Tolft nytt Telde fordras till golfvet och köksmuren bör rappas samt köksdörren såsom gammal och utan Lås, behörigen repareras.

6º Förstugan afskiftad i 2 delar. Golfvet i den inre bör omläggas och till dörren anskaffas ny Lås.

7º Trappgången till öfra våningen i godt stånd.

Öfra Wåningen har 4 rum, kök, förstuga och 3 Skafferier, till beskaffenheten som nedan förmäles:

1mo I sydost. En Sal med pottkakelugn hvartill äro Jerndörrar och Spjäll, 3 dubbla fensterlufter och Golf af Bräder, att i godt stånd, Taket limfärgat men af dropp nedfläckat, Bröst- och fot Panel af Bräder, målade med oljofärg, Tapeter af måladt papper, 1 dörr till förstugan och en dito till sängkammaren med Låsar och Gångjern i försvarligt skick. Bredevid Salen är ett skafferi med en dörr, ett litet fenster, pappers Tapeter och Brädhyllor på wäggarna.

2º I sydwäst ett rum med swart kakelugn, 2 dubbla fensterlufter, 1 Dörr med Lås och gångjern, Bröst- och fotpanel af Bräder, Tapeter af målad duk, Golf och Tak af Bräder, att i försvarligt skick.

3º I mellan Nº 2 och köket, ett litet rum, lika med Nº 4 i undra wåningen, uti godt stånd.

4º Köket lika med det undra, men har 2 dubbla fensterlufter och i alla delar bättre samt således i försvarligt stånd.

5º I nordost en sängkammare. har en spräktig kakelugn, 2 dubbla fensterlufter, en dörr med Lås och gångjern, fotpanel af Bräder, Tapeter af målad duk med pappers Listor, Golf och Tak af Bräder, ett wäggfast skåp med tillhörande 2ne hyllor och dörr med Lås och Gångjern, att i godt stånd.

6º I förstugan som är afskiftad och med en dörr försedd, äro 2ne wäggfasta skåp, det ena brunmåladt, det andra omålat.

№ 2. Norr ifrån Mannbyggningen, En Mindre Byggning af Tur- och Gran Timmer, 14 alnar lång, 8 alnar bred och 4½ alnar hög, bräddklädd men omålad, täckt med Tegel, är 4 år gammal har 2 rum med en Spisel, 1 fönsterluft, en dörr med Lås och Gångjern i hvartdera samt Golf och Tak af Bräder och i norra rum. met ett waggfast Skåp, allt i förswarligt stånd.

№ 3. En Salteri Byggning i Norr från № 2 tillbygd på södra ändan ett rum af Timmer, hvarå äro 2ne fönsterluftar, en Spisel och en Tegelkakelugn, Golf och Tak af Bräder, en dörr med Lås och Gångjern. Sjelfva Salteri Byggningen är 40 alnar lång, 15 alnar bred och 5 alnar hög, upförd af Korfswirke och Bräder till waggar samt täckt med Brädtak, har Golf af 2½ Tums plankor samt 2ne simpla dörrar, allt i förswarligt stånd.

№ 4 Ett Sill-Salteri, Nordöst från det nyssnämnde, sammanbyggdt med Salt Bodar på norra ändan, hvilken af Timmer upförd är 12½ alnar lång och lika bred som Salteriet, Salteri Byggningen af Korfswirke och Bräder till waggar och tak, är 66½ alnar lång, 15½ alnar bred och 5½ alnar hög, har golf af 2 Tums plankor, 5 st. Glasfenster, 12 Sillluckor, 1 par Portar och 4 dörrar med Gångjern, allt i förswarligt stånd.

№ 5. En Wedbod af Korfswirke och Bräder till waggar och Tak, 20 alnar lång, 10 alnar bred och 5 alnar hög i swarligt stånd.

№ 6. En Trankokeri Byggning för 4 Kittlar med tillhörande Mur- och Pompwerk, 22 alnar lång, 16 alnar bred och 6 alnar hög af Korfswirke och Bräder till waggar och Tak, har 6 små fenster, 1 par Portar, 2 dörrar och Golf af Bräder, allt i förswarligt skick.

№ 7 Efter om № 2. En Tunnbendare Byggning, 4 år gammal, af Furu- och Gran Timmer uplygg, täckt med Brädtak. Har en Tunnbindare Werkstad, hvarå äro, 3 Dubbla fönsterluftar, 1 stor Spisel, 1 Dörr med Lås och gångjern samt Golf och Tak af Bräder och ett litet Boningsrum med 2 dubbla fönsterluftar, en Tegelkakelugn, en dörr med Lås och gångjern samt Golf och Tak af Bräder, allt i godt stånd; varande på Norra ändan tillbygd en Bod af Korfswirke och Bräder.

№ 8. En Bjelklagd Källare öfverbygd med Korfswirke

och täckt med Bräder, är 10½ alnar lång, 7 alnar bred och 3½ alnar hög, har golf och Tak af Bräder samt Dörr med Lås och gångjern i förswarligt skick, men murarne af Gråsten tarfvar pinning och rappning inwändigt.

No 9. Fä-Hus och Lada, 18 alnar lång, 9 alnar bred och 3½ alnar hög, deraf hälften Timmerwäggar och undra halften Korsswirke med Bräder till wäggar, täckt med Brädtak, har 2 dörrar och inredning i Fähuset med Bås för 4 kor, i förswarligt stånd.

No 10. Planer och Bryggor samt deraf:

1mo På wästra sidan intill Salteriet No 4. En Utrullnings Plan af 2 Tums plankor på Timmer-Brokahr, innehållande circa 480 qvadrat alnar.

2o I Norr från denna, En Lossnings Brygga, 125 alnar lång och 6 alnar bred, äfven af 2 tums Plankor på Timmerbäddning och Brokahr.

3o Emellan denna Brygga och Trankoket En Sill-Plan, circa 225 qvadrat alnar, anlagd lika med den förstnämnde, och

4o Nordost från Trankoket En Plan och Brygga, 378 qvadrat alnar, på lika sätt anlagd.

Sålunda Besigtigadt och befunnit, betygar, ut supra

Joh. Grönvall.

Tidningen

Kaffvärd

O. Hafstrand